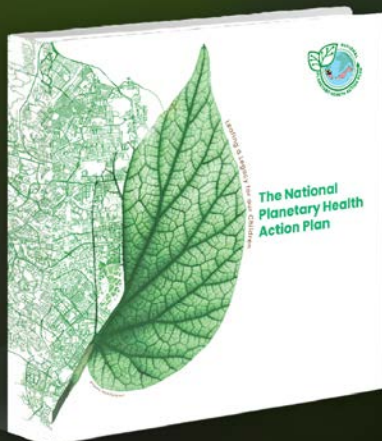

Apakah itu Kesihatan Bumi?

Kesihatan Bumi ialah bidang antara disiplin yang meneroka hubungan antara kesejahteraan manusia dan sistem semula jadi Bumi. Ia mengenal pasti bagaimana perubahan persekitaran memberi kesan mendalam terhadap kesihatan manusia.

Imbas kod QR untuk membaca laporan dan menonton pembentangan utama.

Tahukah anda?

Antara tahun 1956 hingga 2023, bencana alam mengakibatkan kerugian dianggarkan **RM5.8 bilion** di Malaysia; dengan hampir **satu perlima daripada jumlah tersebut dicatat dalam tiga tahun terakhir¹**.

7 daripada 9 lingkungan had bumi telah dilampaui di peringkat global; **Malaysia telah melangkaui 6 daripada 7 tahap had ekologi²**.

Dari tahun 1996 ke 2019, **Malaysia menanggung purata kerugian RM64.2 bilion** setahun akibat faktor berkaitan alam sekitar, bersamaan kira-kira **7% kerugian KDNK¹**.

Pelan Tindakan Kesihatan Bumi Negara (PTKBN)

Rangka tindakan Malaysia yang **menyelaraskan semula pembangunan dengan keseimbangan ekologi dan kesejahteraan manusia**.

Dimandatkan oleh Majlis Sains Negara pada tahun 2022 untuk **dasar kemampuan yang holistik dan dipacu STIE**.

Keutamaan terhadap kesejahteraan rakyat dan kemampuan alam sekitar seperti yang digariskan dalam **Rancangan Malaysia Ke-13**.

Pertama di ASEAN dan antara strategi kesihatan bumi paling komprehensif di dunia, merangkumi **53 strategi dan 222 pelan tindakan**.

Negara Pertama Membangunkan PTKBN

Pada 7 Oktober 2025, *Planetary Health Alliance* di Rotterdam, Belanda, mengiktiraf Malaysia sebagai negara pertama yang membangunkan Pelan Tindakan Kesihatan Bumi peringkat kebangsaan. Ini menunjukkan kepimpinan dalam melindungi manusia dan bumi.

¹ Sumber: Institute for Global Strategy and Competitiveness (IGSC), Sunway University, 2024

² Sumber: Stockholm Resilience Centre, Stockholm University, 2025

> 6 Bidang Keutamaan (KRA)

PTKBN mengenal pasti enam bidang keutamaan kritikal yang memerlukan perubahan sistemik segera dan berimpak.

Tadbir Urus

Menstruktur semula institusi bagi menyelaraskan, menguatkuasakan, dan mencapai hasil kesihatan bumi di seluruh negara.

Makanan Mampan

Mengubah sistem pertanian dan makanan bagi meningkatkan pemakanan, kesaksamaan, dan amalan regeneratif.

Peralihan Tenaga

Mempercepatkan peralihan daripada bahan api fosil, memangkin tenaga bersih dan pekerjaan hijau.

Alam Sekitar & Kesihatan

Mengintegrasikan perlindungan ekosistem dengan kesihatan pencegahan, kawalan pencemaran, dan daya tahan iklim.

Penyelidikan & Pendidikan

Mengarusperdanakan kesihatan bumi dalam pendidikan dan memperkukuh kapasiti inovasi negara.

Nilai, Peralihan Budaya Masyarakat, Perubahan Tingkah Laku dan Komunikasi

Memupuk tanggungjawab, penyertaan awam, dan perubahan tingkah laku untuk kemampuan.

Setiap KRA disokong oleh anjakan sistemik, strategi yang kukuh, serta pelan tindakan yang boleh diukur, lengkap dengan agensi peneraju, rakan pelaksana, dan penunjuk bagi menjejak kemajuan.

> 5 Anjakan Sistemik

Memperkasakan tadbir urus dan pengurusan khazanah semula jadi negara.

Memupuk rakyat untuk memimpin sebuah negara yang sihat, makmur, dan berteraskan nilai.

Meningkatkan perniagaan **mesra bumi**.

Mendorong **komunikasi berkesan, perubahan tingkah laku**, dan **pemikiran berasaskan nilai**.

Menggerakkan **pembiayaan** dan **sumber mampan**.

>

Dipacu oleh

3

 mekanisme pelaksanaan teras

Modul Kepimpinan Transformasi Kemampuan

Rangka Kerja Penjejakan Impak

Rangka Kerja Pangkalan Data Genomik Alam Sekitar Kebangsaan

Ini merupakan elemen penting untuk kepimpinan yang kukuh, perubahan cara pemikiran, serta melengkapkan Malaysia dengan sumber manusia, alat, dan sistem yang diperlukan bagi menghadapi risiko alam sekitar dan kesihatan baru muncul pada masa hadapan.

* Apa Yang Perlu Kita Lakukan Sekarang?

> Keutamaan Institusi

Melancarkan kempen komunikasi, pendidikan, kesedaran awam, dan tindakan (CEPAA)

berterusan bagi mempromosikan perubahan tingkah laku awam berteraskan nilai.

Mengintegrasikan kesihatan bumi

dalam pendidikan dan latihan khidmat negara

1 Menubuhkan Majlis Kemampuan Negara

dengan integrasi rentas kementerian sepenuhnya.

2 Mengaktifkan kumpulan rentas sektor

bagi setiap KRA, diketuai bersama oleh kementerian dan pemegang taruh.

Melaksanakan mekanisme berasaskan ROV merentasi sektor

untuk memantau kemajuan dan akauntabiliti.

> Komitmen Masyarakat

Setiap rakyat Malaysia mempunyai peranan dalam membina masa depan kesihatan bumi:

Penggubal dasar:

Mengintegrasikan kesihatan bumi dalam semua mandat dan keutamaan negara.

Pendidik & penyelidik:

Mempersiapkan generasi masa depan dengan pengetahuan untuk memimpin secara mampan.

Komuniti:

Memelihara alam sekitar setempat melalui pemeliharaan nilai budaya dan kerohanian.

Masyarakat sivil:

Membela, berinovasi, dan memastikan akauntabiliti institusi.

Belia:

Mendorong tindakan, mencabar batasan, dan membentuk kepimpinan masa depan.

Peneraju perniagaan:

Menyelaraskan operasi dengan nilai sosial dan alam sekitar jangka panjang.

